

Toarps hembygdsförening

Nr 10 06 14

Gånghestertorpet

Slätthult

Koordinater WSG84

57.697925,13.029140

Text och bilder är utdrag ur: "Från "skrevet" till 9-an! - En bok om Gånghester"

I gamla handlingar finns att läsa att Olof Andersson i Senåsa 1770 fått lov att odla upp en så kallad utjord på Kronoallmännings Trehörningen. Utjorden fick namnet Gånghester svedjor. Här byggdes då troligen den första bostaden i det område som långt senare skulle bli samhället Gånghester. Den fick namnet Gånghester svedjor alternativt Gånghestertorpet.

Detta torp hittar vi inte på äldre kartor. Men hos Lantmäteriets forskningsarkiv i Gävle finns på så kallade arbetskartor från åren runt sekelskiftet 1700–1800 det markerat som en bebyggelse bakom nuvarande Eton Fashion AB fabriksbyggnad vid Stora Vägen i Gånghester. Vi har inte kunnat finna några noteringar om byggnadsår men i husförhörlängderna kan vi se att här bodde folk 1770. Då kan man under rubriken Gånghester läsa att här bodde Olof Andersson med familj.

De som bodde på platsen var:

- Olof Andersson 44 år.
- hustrun Anna Larsdotter 43 år.
- dottern Kierstin (möjligen oäkta) 9 år.
- dottern Anna 7 år.
- sonen Anders 5 år.
- drängen Lars Assarsson 13 år.

År 1789 kan vi läsa i husförhörlängderna att samma personer bodde kvar i Gånghester men att drängen Lars nu gift sig med husets dotter Kierstin. Han beskrivs nu som åbo (juridisk term för den som under ärftlig besittningsrätt innehade annans jord, s.k. åborätt).

År 1799 har Lars Assarsson med hustrun Kierstin flyttat. Sonen Anders Olofsson har gift sig med Kierstin Svensdotter och har övertagit torpet. Av allt att döma bodde hans föräldrar kvar. Fadern dog 1802 och modern 1804. Bonden, Pehr Andersson i Slätthult, köpte Gånghester svedjor vilket även omfattade torpet, av torparen Olof Andersson den 17 mars 1802. Pehr hade tidigare odlat upp två ängar benämnda Gånghester mader. År 1805 noteras under Gånghester:

- torpare Anders Olofsson 35 år, född 1770.
- hustrun Kierstin Svensdotter 35 år, född 1770, död 1810.
- dottern Britta 6 år, född 1799.
- dottern Anna 3 år, född 1802, död 1804.

[Tillbaka till Gånghester](#)

År 1810 beskrivs Anders Olofsson först som torpare sedan som "inhysing".
I ett "utflyttningshus" bodde Brita Jonsdotter med dottern Anna. Dottern beskrivs som "fänig" eller "bräcklig".

På denna arbetskarta från sekelskiftet 1800 kan man se Gånghestertorpet inritat. Det är de två svarta prickarna i det nedre röda området till vänster om texten "Slätthults".

År 1813 förekommer Brita Jonsdotter som hustru till Anders Olofsson och 1814 föds sonen Anders. Anders flyttar till Slätthult 1830. "Inhysingen" Anders Olofsson dog 1833 medan änkan Brita Jonsdotter med dottern Anna fortfarande bodde kvar i "utflyttningshuset".

Under åren 1843 – 1850 dör eller flyttar änkan Brita Jonsdotter med dottern Anna ty under denna tid flyttar en annan änka, Kerstin Andersdotter, in i huset. Någon gång under åren 1850 – 1858 flyttar Johan Andersson med familj från Nygården till Gånghestertorpet och bor troligen kvar medan han låter bygga Fagerås. Johan avlider och den övriga familjen flyttar till Fagerås när detta står klart.

Nu uppstår en lucka i husförhörlängderna om boendet i Gånghester. Vi tolkar detta som att torpet förfaller eller flyttas till det ställe där den nya vägen bildade ett vägshål och där det kom att bli ett gästgiveri. Alla spår av Gånghestertorpet försvinner nämligen under de här åren. De som häfter noteras som boende i Gånghester bor troligen i det som senare blev gästgiveriet.

Nästa notering avser 1865. Då flyttade änkan Anna-Greta Phersdotter från Källunga till Gånghester. Hon var född i Torpa 1830 och hon hade med sig sina barn, fyra döttrar och en "oäkta" son. Familjen flyttade till Fristad 1868.

Tillbaka till Gånghester

Under åren 1868–1870 antecknas hyresgästen Josef Fagerlund och hans hustru Anna Andersdotter samt deras sex barn. De kom från Öreryd och flyttade 1870 till Ljushult. En repslagare, Johannes Larsson med hustru och sex barn, kom till Gånghester 1871 och flyttade vidare till Falköping 1876. Det finns en intressant koppling mellan Gånghestertorpet och gästgiveriet i form av ett avtal från den 7 augusti 1876 tecknat mellan gästgiveriets ägare Johanna Johansdotter och dåvarande ägaren av Slätthult 1:2 Nils August Thunström. Avtalet avsåg 50 års nyttjanderätt till lägenheten Gånghestertorpet. Detta skulle därmed bekräfta torpets existens.